

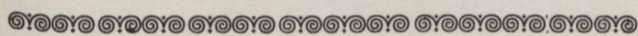

Az általános sztrájk. Fenyegető rémként emeli fel fojtogató kemény ölelését az általános sztrájk. Rettegve néz elébe az áldozatok serege: a munkásság és polgárság egyaránt.

Az utolsó orvosságot vélik ebben megtalálni azok, akiket eddig hiába akartak meggyógyítani ezüstpapírba göngyölt, semmi tartalmú ígéret labdacokkal. Hát a beteg gondolt egyet és miután 1912. május 23-án eret hagyott magán vágni, amittől egy pillanatra elgyengülni látszott, — hát most maga írta meg a receptet és maga csinálja meg az orvosságot s mind a vicisecliósök, a maga testén próbálja ki azt. 1912. május 23-án a vére folyt a munkásságnak: rendőrkapdok nyitották meg a piros életforrásokot, 1913. január 26-án pedig bedugják az életforrásokot, ők, a munkások; leteszik a szerszámot, összefonják a kerges kezeket. Mindenki sztrájkolni fog a jogért — a hatalom ellen.

* * *

A hatalom ellen, a boldogok ellen, az erősek ellen indul a sztrájk és vajjon ki tudja, hogy azok, akik most olyan nagyon erőseknek érzik magukat, nem fognak-e fényleg elerőtlenedni és engedni. A munkásság reménykedik, bizik, hogy most győzni fog. Győzni fog talán, de higgyék el, hörgő, utolsót vergődő áldozatok fogják megkeseríteni a győzelmét. Magunkra kell nekünk most gondolni és miránk, a polgári társadalomra kell most tekinteni a munkásságnak, akik felett épúgy egyesek uralkodnak, mint ahogy rajtunk, rajtuk terpeszkednek azok, akiket mi ültettünk fejünk felé, úgy hogy csak a lábuk rúgását érezzük. Ám jól van! Harcoljanak, küzdjenek, nyúljanak a végső fegyverhez, de erősítsenek meg minket is, csepegtessék belénk a jogok győzelmére iránti keménységet, akarják, hogy fogjuk meg mi is az ő kezeiket, kényszerítsenek erre... Az általános sztrájk elsősorban minket sújt, azokat, akik ellen indul, félve hiszem, csak simogatni fogja és nem fogják magukat rosszabbul érezni, mint akkor, ha három napig nem beretválkoztak.

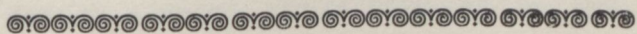

Hatmillió család. Mielőtt letartóztatták, három hétig figyelte a nagyvállalkozót a rendőrség, mert egy névtelen

levélíró feljelentette egy olyan nagystilű család miatt, amelyre elkövetője büszke lehet. A mi „kulturás” korunkban ugyanis valami nagy gazemberiség a szívek mélyén mindig bizonyos fokú elismerést vált ki a tettes iránt. Nem kell messzire menni példakéért. Kecskeméty Győző, Strassnoff Ignác, a kereskedelmi bank csalói a mutatója annak az általános korrupszágnak, amely keresztül-kasúl megmetelyezett egy egész társadalmi osztályt, amelynek ideálja — de nem becsületes szándékokon keresztül, — a fényes lakás, az automobil, a bakkasztal, Montekarlo és az Adlon-hotel. A ma sociológusai nem áttallanak olyan definíciót leírni, mint amelyet most olvastam egy cikkben, amely egyik legelső napilapunkban jelent. Így hangzik ez: „minél inkább szaporodik azon foglalkozások, olyan életmódok száma, amelyeknek láttára, hallatára így kiáltunk fel: „Hát ez is foglalkozás, ez is pálya”, annál inkább haladunk a kultura felé”.

* * *

Hát nem rettenetes ez? Hát nem joggal írhatam e sorok elején, „hogy a nagyvállalkozó, a magyar közgazdasági élet egyik oszlopa büszke lehet a hatmillió családokra?” Hát kedves olvasó, nem mondták már Önnek erről vagy arról a csalóról, szélhámosról azt, hogy ügyesen csinálta és kár, hogy megcsipték? Úgy-e, hogy igent int! No lássa, Hát még mennyien vannak ügyesebbek, akik csalnak, lopnak régen, mindig, akik 10 szobás lakást tartanak, Montekarlóban kártyáznak és ha Berlinbe utaznak, az Adlon-hotelben laknak és akiket nem jelent fel a névtelen levélíró. És mennyien vannak, akikről nem tudjuk, hogy miből élnek, miből uraskodnak? Hát ez kultura? Hát ez a társadalmi lezüllöttség haladás a kultura felé? Úgy-e nemet int? Igaza van.

A háború. Már nem lehet soká elbírnai a bizonytalanságot. Már el kellene jönni a döntésnek, már át kellene venni a béke csendes birodalmát vagy pedig — ha már másképp nem lehet, — csapjanak össze a világok. Hát miért nem csinálnak már valamit?

* * *

A háború megindulásakor, úgy-e, kijelentették a nagyhatalmak, hogy nem engednek egy talpalatnyit

sem elvenni Törökország területéből. De a balkáni szövetség győzelmes hadseregei olyan lyukat vág-
tak Törökország testébe, amelyet nem lehet már
betömni. A nagyhatalmak elszámították magukat és
„hohó, itt zsákmány van” kiáltással felsorakoztak
és azon igyekeztek, hogy mindegyik kapjon vala-
mit, illetve, hogy ne kapjon valamit ez vagy amaz
győztes balkán állam. És már szó sincs arról, hogy
Törökországból egyik sem kapjon egy talpalatnyi
földet, hanem arról van szó, Törökországnak ma-
radjon egy ici-pici Európából.

Amiért pedig háború megindult: a fajrokonok,
az egynemzetiségiek felszabadítása. Hát ez meg-
történt. Az új területek pedig azért kellenek, hogy
az azokon még élő és születendő népet a győztes
le tudja igazni. Ez mindig így volt és így lesz:
jajgatunk és kacagunk ma mi így, holnap úgy! De
jajgatni kell valakinek. Nagy ritkán történik az év-
ezredek történetében, hogy csak jajgatni lehet.
Most sajnós, így van.

©©©©©©©©©© ©©©©©© ©©©©©© ©©©©© ©©©©©

Bródy Sándor – Herczeg Ferenc.

Kiben van annyi energia, mennyi „Az Ujság”
1913. január 12-iki számának megszerzéséhez szük-
séges, olvassa el a most következő sorokat. Kiben
nincs, olvasson mást. Bródy Sándor irt benne, a

vasárnapi kis tükrében, önmagáról és Herczeg
Ferencről. Ama olvasónak véleménye, kinek a cikk
látszat szerint szánva volt, következő lehet: Bródy
Sándor itt, hol rajongó földreborulással hajol meg
Herczeg Ferenc nagysága előtt, hol életre-halálra
vivott párbajt követő férfiassággal szorítja meg kezét.

* * *

Mi ellenben és talán Herczeg Ferenc, meg talán
még egypáran a következőket olvastuk ki a sorok
mögül: Herczeg úr, te tulajdonképpen mégis csak
egy sváb gyerek vagy, ki adod a magyar nyelv-
művészt és az arisztokratát. Irásaid tartalma: Jól
neveltség és finom, halk izlés. Egyéb semmi. Együtt
indultunk el, sőt én fedeztelek fel. Én, ki csak író
maradtam és nincs gyomrom a magyar politikához,
krajcáros szerszámú szegény ujságíró vagyok. Neked,
kinek volt gyomrod, talán nemsokára piros bársony-
székben lesz helyed. Hogy reakciós beszédhez
a Petőfi társaságban, magasabb (jóhiszemű) szem-
pontokat keresek mentségül, iróniának jó. Ám nagyon
jól tudom, hogy ez a beszéded ép oly ravasz,
számító: rosszhiszemű, mint irásaid. Ezt akartam
elmondani, magunk közt. Mert „Az Ujság” száz
olvasójából kilencvenkilenc nem fogja ezeket észre-
venni. A századik pedig már ugylis tudja. Annýira
tudja, hogy fölöslegesnek tartja elmondani. Eddig
Bródy, ki csak legutolsó mondatában tévedett. Ki
olvasta Thackeray irásait Dickensről, gondoljon
vissza rájuk ez alkalomból.

